

2015-06-24

Remissvar från Svenska Psykiatriska Föreningen över

För kvalitet - Med gemensamt ansvar SOU 2015:17

Svenska Psykiatriska Föreningen (SPF) tackar för möjligheten att yttra oss över rubricerade remiss.

En stor del av våra patienter har långvariga sjukfall och permanenta funktionsnedsättningar.

SPF ställer sig bakom utredningens tolkning att utredning av arbetsförmåga inte är sjukvård.

Utifrån det ser vi med viss tvekan på det av utredningen förordade förslaget att landstingen får ett ansvar för att genomföra utredningar på beställning av Försäkringskassan. Såvida det uppstår konkurrerande uppdrag bör det vara tydligt även i lagstiftningen att bedrivandet sjukvården är landstingens främsta uppgift och ska prioriteras vid tvekan och vid bristsituationer. Det bör även tydliggöras att allt arbete som krävs för att bygga upp och underhålla en sådan utredningsverksamhet inom landstinget ska finansieras med medel öronmärkta för just detta ändamål. Således inte med medel avsatta för att bedriva sjukvård. Resurser ska tillsättas för rekrytering, utbildning, lokaler osv. Det bör även finnas styrmedel som underlättar dimensionering av en sådan verksamhet om den ska bedrivas av landstingen.

För Svenska Psykiatriska Föreningen

8.2 Landstingen ska ha det övergripande ansvaret

Av kapitel 7 framgår att det finns tre övergripande ansvarsmodeller som kan vara tänkbara för att hantera ansvaret för de försäkringsmedicinska utredningarna:

1. Försäkringskassan bygger upp en egen organisation som har ansvaret för att utföra de försäkringsmedicinska utredningarna.
2. Försäkringskassan upphandlar försäkringsmedicinska utredningarna av privata aktörer.
3. Landstingen ansvarar för att göra de försäkringsmedicinska utredningarna antingen i egen regi eller genom att upphandla dessa av privata aktörer.

I remissen föreslås att ansvaret ges till landstingen för att göra de försäkringsmedicinska bedömningarna och att landstingen kan vid behov upphandla verksamheten av privata aktörer. Denna modell bedöms ge förutsättningar för att de försäkringsmedicinska utredningarna blir en del av landstingens uppbyggda eller upphandlade verksamhet. Denna modell bedöms ge de bästa förutsättningarna för en och långsiktigt stabil lösning.

SPF känner en viss tveksamhet och oro inför modellen. Det finns en risk att denna modell likställs med nuvarande hantering när staten genom årliga överenskommelser med Sveriges

Kommuner och Landsting reglerar verksamheten. Det är därför angeläget att öronmärkta medel tillförs och att det blir en tydlig lagstiftning som reglerar landstingens ansvar de försäkringsmedicinska utredningarna. På det sättet skapas tydligare förutsättningar och en långsiktighet som saknas idag.

8.3 och 8.4 Landstingens ansvar att göra försäkringsmedicinska utredningar ska regleras i lag och det behövs en ny lag om försäkringsmedicinska utredningar

SPF är positiva till förslaget om en egen lag gällande försäkringsmedicinska utredningar. Vi anser det inte rimligt att reglera utredningar i överenskommelser. Lagstiftning ger en tydlighet samt möjlighet för landstingen till bättre planeringsförutsättningar och bidrar till en ökad rättssäkerhet vad gäller den försäkrade. Vid en försäkringsmedicinsk utredning utför läkaren inte vård och behandling av den försäkrade. Det finns inom hälso- och sjukvården inte någon form av sanktionsmöjlighet när det gäller t.ex. rätt eller tillräckligt snabbvård eller behandling. SPF anser heller inte att det är vare sig lämpligt eller nödvändigt att införa någon form av sanktion, i form av t.ex. vite, om ett landsting inte skulle fullgöra sitt ansvar inom utsatt tid.

9.4 Tillämpningsområde

Medicinsk kompetens behövs i många olika sammanhang. Behovet av medicinsk kompetens har ökat inom Försäkringskassan. SPF anser att det är nödvändigt att ta hänsyn till att hälso- och sjukvårdens resurser är begränsade. Det behövs göras en avvägning huruvida landstinget har möjlighet att ta på sig ansvaret för ytterligare utredningar. SPF anser att det är positivt att detta tydliggörs via föreskrifter från regeringen då detta kan ge möjligheter till att diskutera framtida nya behov av utredningar för att förhindra undanträngningseffekter.

9.5 Ett gemensamt ansvar

SPF anser att den försäkrade ska känna sig trygg vid utredningen och att förutsättningarna mellan Försäkringskassan och landstingen tydliggörs.

9.6 Möjlighet till samarbete mellan landsting

SPF tillstyrker utredningens förslag. Positivt är att landstingen själva får möjlighet att organisera sin verksamhet samt hur samarbete med andra landsting ska ske. Landstingen ges också möjlighet att upphandla utredningar av privata aktörer.

9.8 Krav på kompetens hos den personal som ska utföra den försäkringsmedicinska utredningen

SPF är positiv till utredningens förslag gällande den medicinska kompetensen.

9.10 Försäkringsmedicinskt utlåtande

SPF är positiva till förslaget om att det behövs föreskrifter som tydliggör inom vilka tider utredningarna ska lämnas till Försäkringskassan. Detta är viktigt för den försäkrade ur ett rättssäkerhetsperspektiv. SPF anser vidare att det är nödvändigt att landstingen får vara delaktiga i framtagandet av föreskrifter.

Att Försäkringskassan är bra på att göra prognoser gällande antalet utredningar, och att det blir ett jämnare flöde av beställningar, är en förutsättning för att landstingen och/eller dess utförare ska kunna planera för sin verksamhet.

SPF ställer sig tveksam till förslaget om att ersättning inte utgår om utredningen inte levereras inom utsatt tid. Verksamheterna har kostnader oavsett detta. Bättre är att ha en dialog mellan beställaren (Försäkringskassan) och utföraren för att få ett gott samarbete och lösa problemen då de uppstår.

9.12 Ersättning till landstingen

SPF ställer sig positiva till att regeringen meddelar föreskrifter om ersättning och att det utgår en fast ersättning för central administration samt en styckeersättning för utredningarna. SPF anser att det i ett övergångsskede ska utgå ersättning för landstingens nya förutsättningar att samarbeta med andra landsting samt för extra medel att bygga upp nya verksamheter. Dessutom behövs extra medel för kompetensutveckling.

SPF ställer sig tveksam till månadsvis utbetalning då detta bidrar till en ökad administration för samtliga parter.

9.14 Ikraftträdande

SPF känner sig tveksam till att lagen ska träda i kraft den 1 jan 2016. En förutsättning för detta är att det ges möjlighet till smidiga övergångar. Det behövs en tydlig översyn av rutiner och ersättningar för att få en långsiktig och hållbar lösning.

11.2 Utvecklingsarbete inom Försäkringskassan,

11.2.1 Bättre på att beställa och utvärdera beställningar,

11.2.2 Årliga prognoser och uppföljning

Utredningen pekar på behovet av utveckling inom området vilket SPF anser är positivt. Ekonomiska resurser behöver tillsättas för utvecklingen av IT-stöd, vars syfte är att underlätta handläggning och uppföljning samt möjligheten att skicka dokument mellan Försäkringskassan och vården.

SPF anser att det behövs bra prognoser gällande beställningar av hög kvalitet och ett jämnare flöde av beställningar så att rätt utredningsform kommer till användning för den försäkrade. Försäkringskassan bör tills vidare ha ansvaret för uppföljningarna. Landstingen behöver återkoppling på utredningarna. Positivt är att medel avsätts för forskning, uppföljning och utvärdering.

11.2.4 Fortsatt utveckling inom funktionsområdet.

SPF anser att det är positivt att utveckla området. Vilken typ av intyg som behöver utvecklas bör först utredas. Det behöver göras en översyn av om förnyelse av intyg behöver ske vid sjukdomstillstånd som är bestående, och om funktions- och aktivitetsförmåga inte kommer att förändras över tid. Om ett särskilt utredningsverktyg ska utvecklas ska det först tydliggöras vad den ska användas till, i vilka sammanhang samt behovet av utredningar. SPF anser att utformandet av utredningar ska ske på liknande sätt som vid arbetet med att utveckla AFU, dock med en större involvering av företrädare för landsting samt av referensgrupper.

För Svenska Psykiatriska Föreningen

Tuula Wallsten
Vetenskaplig sekreterare